

PIONIERZY POLSKIEJ ARCHITEKTURY KRAJOBRAZU*

FOUNDERS OF POLISH LANDSCAPE ARCHITECTURE

Franciszek Krzywda-Polkowski (1881–1949)

Tytuł architekta dyplomowanego uzyskał w Wyższej Szkole Malarstwa, Rzeźby i Architektury im. Strogonowa w 1913 roku w Moskwie, po czym wyjechał do Londynu, gdzie odbył roczny kurs urbanistyki. W latach 1916–1918 wykonuje pierwsze opracowania urbanistyczne, nagradzane w konkursach. W 1921 roku uzyskuje tytuł profesora nadzwyczajnego i rozpoczyna pracę dydaktyczną w Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie, gdzie parokrotnie był wybierany na stanowisko Dziekana Wydziału Architektury Wnętrz.

W 1924 roku wyjeżdża do Stanów Zjednoczonych, odbywa studia w Bostonie i Nowym Jorku. Po powrocie do Polski w roku akademickim 1930/1931 Rada Wydziału Ogrodniczego Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie powierza mu organizację i prowadzenie Zakładu Architektury Krajobrazu i Parkoznawstwa w Skierniewicach, pierwszej tego rodzaju placówki w Polsce.

Działalność profesora Krzywdy-Polkowskiego na niwie architektury krajobrazu miała charakter pionierski i zapoczątkowała rozwój tej dyscypliny w Polsce, kontynuowany później przez jego uczniów: Gerarda Ciołka, Władysława Niemirskiego, Alinę Scholtzówną, Jana Smogorzewskiego, Alfonsa Zielonko i innych. Dorobek twórczy Krzywdy-Polkowskiego charakteryzuje się wielką różnorodnością od rysunków i akwarel, projektów wyposażenia wnętrz, mebli, poprzez projekty architektoniczne w różnej skali, projekty urbanistyczne, do projektów ogrodów i zieleni miejskiej.

Jego wybrane prace projektowe to wnętrza na Wawelu dla Prezydenta Rzeczypospolitej, osiedla mieszkaniowe w Pruszkowie i we Włochach k/Warszawy. Opracował regulacyjne plany rozbudowy: Sochaczewa, Torunia, Kalisza oraz Powiśla w Warszawie.

Zaprojektował parki: w Żelazowej Woli, w Jastrzębiej Górze (im. Derdowskiego), na skarpie w Płocku, na Górze Zamkowej w Nowogrodku, park uzdrowiskowy w Wiśle, przebudowę parku Kościuszki w Katowicach. Wśród innych Jego prac należy wspomnieć plan Cmentarza Wojskowego na Powązkach w Warszawie, wreszcie – projekt układu terenów zieleni Wisły.

He obtained the title of a chartered architect in the Strogonov Higher School of Painting, Sculpture and Architecture in Moscow in 1913, and afterwards, he left for London, to take a yearly course in urban planning. In 1916–1918 he made his first urban planning works, which won awards in competitions. In 1921, he became a professor at the Academy of Fine Arts in Kraków, elected several times to be the dean of the Interior Design Faculty.

In 1924 he left for the U.S.A. and studied in Boston and in New York. After his return to Poland in the academic year of 1930/1931, the Council of the Faculty of Gardening, Warsaw Agricultural University, entrusted him with the establishing and managing the Landscape Architecture and Parks Department at Skierniewice, the first institution of that kind in Poland.

The activities of Prof. Krzywda-Polkowski in the domain of landscape architecture were pioneer in their nature and originated the development of that discipline in Poland, later continued by his students: Gerard Ciołek, Władysław Niemirski, Alina Scholtz, Jan Smogorzewski, Alfons Zielonko, and others. His creative achievements are characterized by a great diversity of forms, from drawings and water-colour paintings, interior finish designs, furniture designs through various scale architectural designs, urban planning designs to design of gardens and urban greenery systems.

His selected design works include interior designs for the residence of the President of Poland in Wawel Royal Castle, housing estates in Pruszków and at Włochy near Warsaw. He also developed regulation plans for the extension of the towns of Sochaczew, Toruń, Kalisz, as well as the district of Powiśle in Warsaw.

Prof. Krzywda-Polkowski has designed parks at Żelazowa Wola, Jastrzębia Góra, a park on the scarp in Płock, at the Góra Zamkowa mountain at Nowogrodek, a spa park in Wisła, and prepared a design for the modification of the Kościuszko Park in Katowice. His other works to be mentioned include the plan of the Powązki Military Cemetery in Warsaw, and – finally, the design for the layout of the Vistula green areas.

Tadeusz Tołwiński (1887–1951)

Nazywany ojcem polskiej urbanistyki, po studiach w Karlsruhe i podróżach naukowych w krajach europejskich i Stanach Zjednoczonych, był jednym ze współorganizatorów Politechniki Warszawskiej (1915), gdzie współpracował m.in. z Franciszkiem Krzywdą-Polkowskim.

Autor trzypięciotomowego dzieła *Urbanistyka*. Od roku 1920 profesor w Politechnice Warszawskiej, w latach 1937–38 dziekan Wydziału Architektury Politechniki Warszawskiej. Po II wojnie

He was called the father of Polish urban studies. After graduation from the Technical University at Karlsruhe (Germany) and research travels to the European countries and to the U.S.A. he became one of the co-founders of the Technical University of Warsaw (1915), where he cooperated with Prof. Franciszek Krzywda-Polkowski.

The author of a three-volume Urbanistyka. Since 1920, professor of architecture at the Technical University of Warsaw, in

światowej, nie przerywając swej pracy w Politechnice Warszawskiej, zostaje kierownikiem Katedry Urbanistyki w Politechnice Krakowskiej, gdzie współpracują z nim m.in. prof. Gerard Ciołek i prof. Zygmunt Novák. W 1947 roku uzyskuje godność doktora *honoris causa* Politechniki Warszawskiej.

Ważniejsze projekty urbanistyczne i krajobrazowe T. Tołwińskiego to: osady mieszkaniowe „miasta-ogrody” Ząbki (1912) i Podkowa Leśna (1916); osada letniskowa „miasto-ogród” Kamienna Góra (1922–24); przebudowa północnej dzielnicy Warszawy – „miasto-ogród” Młociny (1916) i Żoliborz Oficerski (1921–1923).

Inne wybitne Jego prace to m.in.: plan regulacji Targówka i Florentynowa (1919); regulacje i rozbudowy: Kalisza, Ciechocinka i Lwowa.

Zespół pod kierunkiem T. Tołwińskiego opracował szkicowy plan regulacji Warszawy w 1916 roku; plan po uszczegółowieniach został zatwierdzony w r. 1931.

1937–38 Dean of its Faculty of Architecture. After World War II, not interrupting his works at the Technical University of Warsaw, he became head of the Chair of Urban Planning at the Cracow University of Technology, with Profs. Gerard Ciołek and Zygmunt Novák as his associates. In 1947 the Technical University of Warsaw awarded him an honorary doctorate.

His major urban and landscape planning works include: “city garden” housing settlements at Ząbki (1912) and at Podkowa Leśna (1916); a “city garden” holiday settlement of Kamienna Góra (1922–24); modification of the north district of Warsaw – the “city gardens” of Młociny and of Żoliborz Oficerski (1921–1923).

His other, outstanding works include: regulation plans for Targówek and Florentynów (1919), regulation and extension of the towns of Kalisz, Ciechocinek, and Lvov.

A team headed by Prof. Tołwiński prepared in 1916 a draft plan for the regulation of Warsaw. The plan was approved in 1931.

Adam Wodziczko (1887–1948)

Do 1910 roku studiował nauki przyrodnicze na Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie, gdzie w latach 1912–1920 pełnił funkcję asystenta przy katedrze Anatomii i Fizjologii Roślin.

W 1925 roku został powołany na członka Państwowej Rady Ochrony Przyrody, w której zabiegał m.in. o powołanie wojewódzkich konserwatorów przyrody oraz opracowania, na szczeblu regionalnym i centralnym, planów zagospodarowania przestrzennego.

Koncepcje Adama Wodziczki zostały wcielone w planie zagospodarowania przestrzennego okolic Poznania. Od roku 1923 prowadził na Uniwersytecie Poznańskim wykłady z ochrony przyrody, a w roku 1936 zorganizował pierwsze międzywydziałowe Seminarium Biocenotyki i Ochrony Przyrody.

Zabiegał o utworzenie trzech parków narodowych, które zaprojektował: Wielkopolskiego (1922), Wolińskiego i Słowińskiego (1946) oraz dziesiątków rezerwatów przyrody.

Od 1930 r. brał także udział w pracach dotyczących projektów parków narodowych: Tatrzańskiego, Pienińskiego i Babiogórskiego.

Dzięki Jego usilnym staraniom, w 1946 roku utworzono przy Katedrze Botaniki Ogólnej Uniwersytetu Poznańskiego – samodzielny Zakład Ochrony Przyrody i Uprawy Krajobrazu,

Until 1910 he studied natural sciences at the Jagiellonian University in Kraków, and was in 1912–1920 an assistant lecturer at the Chair of Plant Anatomy and Physiology.

In 1925 he was appointed member of the State Nature Preservation Council, and being its active member, he solicited, among other things, for appointing regional nature conservation officers, and for developing physical plans on regional and central levels.

His conceptions were incorporated into the spatial development plan for the region of Poznań. In 1923 he started to deliver lectures on nature preservation at the University of Poznań, and in 1936 he established the first Inter-Faculty Study of Biocoenosis and Nature Preservation.

He solicited for the establishment of three national parks, which he had designed himself: the Wielkopolski National Park (1922), the Woliński and the Słowiński National Parks (1946), as well as tens of nature reservations.

Since 1930 he has been actively involved in works concerning the designs for mountain national parks: the Tatra, the Pieniński and the Babiogórski National Parks.

Owing to his strenuous efforts, in 1946 an independent Department of Nature Preservation and Landscaping was established at the Chair of General Botany, University of Poznań.

Władysław Czarnecki (1895–1983)

W roku 1923 r. złożył egzamin dyplomowy na Wydziale Architektury Politechniki Lwowskiej. Swoje życie zawodowe i prywatne związał z Poznaniem, gdzie w 1925 roku rozpoczął pracę w Wydziale Budownictwa Naziemnego.

W 1932 r. współpracując z prof. Adamem Wodziczko, opracował dla Poznania koncepcję pierścieniowo-klinowego systemu zieleni miejskiej. Według określonych w nim zasad powstał w tzw. zachodnim klinie zieleni, sztuczny zbiornik wodny – Jezioro Rusalka oraz we wschodnim – Jezioro Maltańskie.

W latach 1945–1946 prowadził wykłady w Polskiej Szkole Architektury przy uniwersytecie w Liverpoolu, a następnie uzyskał nominację na profesora nadzwyczajnego uniwersytetu

Graduated from the Faculty of Architecture, Technical University of Lvov in 1923. He linked his professional and private lives with the city of Poznań, where in 1925 he began working at the Faculty of Overground Construction.

In 1932, in cooperation with Prof. Adam Wodziczko, he prepared the conception of a ring and wedge system of municipal greenery for the city. Based on principles determined in that conception, two man-made lakes were created: the Rusalka Lake in the so-called west wedge, and the Maltańskie Lake in the so-called east wedge.

In 1945–1946 he lectured at the Polish School of Architecture at the University of Liverpool, and then he was appointed associate professor

w Londynie, wraz z propozycją Katedry Urbanistyki po odchodzącym na emeryturę profesorze – sir Patricku Abercrombie.

Po powrocie do kraju, w roku 1950, zorganizował samodzielny Wydział Architektury Szkoły Inżynierskiej w Poznaniu. Od 1953 r. poświęcił się pracy naukowo-dydaktycznej na Wydziale Architektury Politechniki Wrocławskiej, gdzie kierował Katedrą Planowania Miast i Osiedli.

Owocem pracy naukowej było wiele artykułów i opracowań w dziedzinie urbanistyki, między innymi 6-tomowa praca *Planowanie miast i osiedli*.

at the University of London and offered the position of head of the Chair of Town Planning, to replace the retiring sir Patrick Abercrombie.

After his return to Poland, in 1950 he established an independent Faculty of Architecture at the Engineering School in Poznań. In 1953 he devoted himself to research and teaching at the Faculty of Architecture, Wrocław University of Technology, where he was head of the Chair of Town and Estate Planning.

His scholarly output includes many papers and studies in urban planning, with his major, six-volume work of *Planowanie miast i osiedli* [City and Housing Estate Planning].

Zygmunt Novák (1897–1972)

Po studiach architektonicznych w Wiedniu i we Lwowie w roku 1936 organizuje Biuro Regionalnego Planu Zabudowania Okręgu Krakowskiego – jedno z pierwszych w Polsce.

W roku 1950 – wydaje podręcznik pt. *Przyrodnicze elementy planowania regionalnego i udział w nim architekta*. Wraz z licznymi publikacjami naukowymi jest to fundament krakowskiej szkoły architektury krajobrazu.

W roku 1956 prezentuje ideę Jurajskich Parków Krajobrazowych na Krajowym Zjeździe Państwowej Rady Ochrony Przyrody – która jest pierwszą koncepcją parku krajobrazowego w Polsce.

W roku 1968 – zakłada Sekcję Architektury Krajobrazu Komisji Urbanistyki i Architektury Oddziału PAN w Krakowie – ośrodka myśli teoretycznej Jego szkoły.

Do roku 1971 pracuje w Wydziale Architektury Politechniki Krakowskiej i w Radzie Naukowej Ojcowskiego Parku Narodowego.

After architectural studies in Vienna and in Lvov, he established in 1936 the Office of the Regional Development Plan for the Region of Kraków, which was one of the first in Poland.

In 1950 he published a handbook *Przyrodnicze elementy planowanie regionalnego i udział w nim architekta* [Natural Elements of Regional Planning and the Architect's Role]. Together with numerous scholarly publications, this constitutes the foundation of the Kraków school of landscape architecture.

In 1956 he presented the idea of Jurassic Landscape Parks at the National Convention of the State Nature Preservation Council, which was the first conception of a landscape park in Poland.

In 1968 he established the Division of Landscape Architecture of the Committee for Urban Planning and Architecture in the Kraków Branch of the PAN Polish Academy of Science, which was the centre of his school's theoretical thought.

Until 1971 he worked at the Faculty of Architecture, Cracow University of Technology and was a member of the Scientific Committee in the Ojcowski National Park.

Alfons Zielonko (1907–1999)

W 1936 roku ukończył Wydział Ogrodnictwa Ozdobnego w Państwowej Szkole Ogrodniczej w Poznaniu, a w 1946 Wydział Ogrodniczy SGGW i otrzymał dyplom inżyniera ogrodnika w zakresie architektury krajobrazu i parkoznawstwa. Promotorem pracy dyplomowej był prof. F. Krzywda-Polkowski.

W latach 1950–1953 pracuje w Instytucie Urbanistyki i Architektury w Zakładzie Zieleni, gdzie opracował m.in. normatywy urbanistyczne dla terenów zieleni.

Przyczynił się do utworzenia w roku akademickim 1951/1952 Katedry Kształtowania i Zdobienia Krajobrazu i powołał czasopismo *Ogród, Park, Krajobraz* przekształcone następnie w miesięcznik *Ogrodnictwo*, którego był redaktorem naczelnym przez 20 lat.

W tym czasie publikuje ponad 100 artykułów popularyzujących architekturę krajobrazu.

Jego ważniejsze prace projektowe to Ogród Zoologiczny przy Parku Kościuszki w Katowicach, Park Ludowy w Poznaniu, Cmentarz Obozu Straceń w Treblince (wraz z W. Niemirskim), zagospodarowanie przestrzenne osiedla Szombierki.

Uzyskał I-sze Nagrody w trzech poważnych konkursach na projekty: zagospodarowania przestrzennego Szkoły Ogrodniczej w Ursynowie, monumentu ku czci pomordowanych w Treblince i Ogrodu Botanicznego w Łodzi (obydwa z W. Niemirskim).

In 1936 he graduated from the Faculty of Ornamental Gardening at the State Gardening School in Poznań, and in 1946 from the Faculty of Gardening at Warsaw Agricultural University, and was granted the M.Sc. degree in gardening, majoring in landscape architecture and parks science. Professor F. Krzywda-Polkowski was the supervisor of his thesis.

In 1950–1953 Alfons Zielonko worked in the Institute of Urban Planning and Architecture, where he developed urban planning standards in relation to green areas.

He fostered the establishing in the academic year of 1951/1952 of the Chair of Landscaping, and founded a journal called *Ogród, Park, Krajobraz* [Garden, Park, Landscape], later transformed into the *Ogrodnictwo* [Gardening] monthly. For 20 years, he was the editor-in-chief and published over 100 articles, introducing the general public to landscape architecture.

His major design works include the zoo in the Kościuszko Park in Katowice, the Ludowy Park in Poznań, the Cemetery in the Nazi Extermination Camp at Treblinka (jointly with W. Niemirski), and spatial development of the Szombierki housing estate.

He won first prizes in three major design conceptions, concerning the spatial development of the Gardening School at Ursynów, monument in honour of victims of the Treblinka Camp, the Botanical Garden in Łódź (both latter designs authored jointly with W. Niemirski).

Alina Scholtz (1908–1996)

W roku 1932 wykonała pracę dyplomową pod kierunkiem prof. F. Krzywda-Polkowskiego w Zakładzie Architektury Krajobrazu i Parkoznawstwa.

W 1938 roku została członkiem Towarzystwa Urbanistów Polskich, a w roku 1946 roku – Stowarzyszenia Architektów Polskich, gdzie do 1964 roku sprawowała funkcję koordynatora Sekcji Architektury Krajobrazu.

W roku 1948 roku została członkiem – założycielem międzynarodowej organizacji skupiającej architektów krajobrazu – *International Federation of Landscape Architecture – IFLA* i przez wiele lat była delegatem SARP do IFLA.

W latach trzydziestych Alina Scholtz współpracuje z profesorem Krzywda-Polkowskim, biorąc między innymi udział przy opracowaniu projektu otoczenia dworku w Żelazowej Woli.

W roku 1949 rozpoczyna pracę w Biurze Odbudowy Stolicy, późniejszym Biurze Urbanistycznym Warszawy w Pracowni Zieleni. Jedną z realizacji tego Biura była Trasa W-Z, której towarzyszące tereny zieleni powstały przy współudziale Aliny Scholtz.

Wykonała szereg projektów, w większości zrealizowanych, między innymi projekt ogrodu przy pałacu Brühla w Warszawie, projekt terenów zieleni na Torze Wyścigów Konnych na Służewcu, rozplanowanie terenu i zieleni kopca Marszałka Piłsudskiego na Sowińcu w Krakowie (wraz z prof. Romualdem Guttem).

Osobną grupę projektów stanowiły powojenne projekty osiedli mieszkaniowych wykonane w zespole kierowanym przez prof. Halinę Skibniewską. Innymi ważnymi projektami są: projekty ogrodu i budynku Ambasady Chińskiej w Warszawie – wykonany przy udziale Romualda Gutta i Tadeusza Zielińskiego, projekt ogrodu przy Ambasadzie PRL w Pekinie – wspólnie z Z. Karpińskim i J. Kowarskim oraz przy Ambasadzie PRL w Phenianie – wspólnie z R. Guttem, W. Nowakiem i T. Zielińskim.

In 1932 she produced her diploma work, under the supervision of Prof. F. Krzywda-Polkowski at the Department of Landscape Architecture and Parks Science.

In 1938 she became a member of the Polish Urban Planners' Society, and in 1946 of the Polish Architects' Association, in which she acted as a coordinator for the Landscape Architecture Division until 1964.

In 1948 she was a member and a founder of International Federation of Landscape Architecture (IFLA) and for many years continued to be a Polish delegate to IFLA.

In 1930s, Alina Scholtz cooperated with Professor Krzywda-Polkowski, and participated in the preparation of the design for the precincts of Chopin's manor house at Żelazowa Wola.

In 1949 she started her work at the Department of Greenery in Warsaw Reconstruction Office, later Warsaw Urban Office. One of the projects developed by the Office was the WZ East-West Route, while green areas that accompanied it were designed and developed, among others, by Alina Scholtz.

She produced a number of other designs, and the majority of them were implemented, including the garden at the Brühl palace in Warsaw, green areas at the Służewiec horse racing course in Warsaw, area and greenery layout for the Piłsudski mound in Kraków (jointly with Prof. Romuald Gutt).

Another group of her designs included housing estate designs, prepared within a team headed by Prof. Halina Skibniewska. Her other, significant projects include designs for the Chinese Embassy garden and building in Warsaw (jointly with Profs. Romuald Gutt and Tadeusz Zieliński), as well as designs for the Polish Embassy gardens in Beijing (jointly with Z. Karpiński and J. Kowarski) and in Phenian (jointly with R. Gutt, W. Nowak and T. Zieliński).

Gerard Ciołek (1909–1966)

Od 1937 r., jako starszy asystent w Zakładzie Architektury Polskiej Politechniki Warszawskiej, rozpoczął działalność naukową. Już wówczas za swe prace uzyskał dyplom honorowy na wystawie w Paryżu. Jako stypendysta Funduszu Kultury Narodowej podróżował po Finlandii, Szwecji i Danii. W 1938 r. został delegatem Zakładu na kongres architektury ogrodowej i ochrony krajobrazu organizowany w Niemczech.

W okresie Powstania Warszawskiego pełnił funkcję oficera operacyjnego w referacie kartograficznym. Po kapitulacji dostał się do niewoli, w której był do maja 1945. Potem jako oficer Polskiej Brygady Spadochronowej wykładał w szkolnictwie zawodowym dla żołnierzy, był również współzałożycielem Polskiej Politechniki w Brukseli.

W końcu 1945 r. powrócił do Kraju i objął stanowisko dyrektora Wydziału Ochrony Środowiska i Swojszczyzny w Ministerstwie Kultury i Sztuki. Jednocześnie, jako adiunkt, rozpoczął pracę na Wydziale Architektury PW.

W 1948 r. powierzono mu stanowisko zastępcy profesora i kierownika Katedry Planowania Wstępnego na Wydziale Architektury AGH w Krakowie.

Profesor Ciołek zainicjował i prowadził rejestrację zabytków. Kompletował dokumentację historyczną i fotograficzną. Ewidencją objęto ok. 2600 ogrodów, a także zabytkowych cmentarzy. Pod jego autorskim nadzorem zrekonstruowano zabytkowe

A senior lecturer at the Department of Polish Architecture, Technical University of Warsaw, he began his scholarly activity in 1937. Already at that time he won an honorary distinction at an exhibition in Paris. He travelled around Finland, Sweden and Denmark as a holder of the National Culture Fund grant. In 1938 he was elected the Polish delegate to the congress of garden architecture and landscape preservation in Germany.

During the Warsaw Uprising in 1944 he served as an operation officer in the office of cartography. Following the defeat of the uprising he was interned in POW camps in Pomerania, and near Lübeck, in northern Germany. As an officer in the Polish Parachute Brigade he was a lecturer in military schools. He was a co-founder of the Polish Technical University in Brussels.

In late 1945 he returned to Poland and took up the position of head of the Department of Nature Preservation and Native Heritage in the Ministry of Culture and Arts. At the same time, he was a lecturer at the Faculty of Architecture, Technical University of Warsaw.

He initiated a register of monuments and kept it, also collecting and completing historical and photographic documentation. The register covered ca. 2,600 gardens and historical cemeteries. The historical gardens in Lubartów, Nieborów, Arkadia, Rogalin, and in Wilanów were reconstructed under his design supervision.

He played an outstanding role, working in the Ministry of Culture and Arts along with Prof. Jan Zachwatowicz, being member

ogrody m.in. w Lubartowie, Nieborowie, Arkadii, Rogalinie i Wilanowie.

Odegrał wybitną rolę, pracując w Ministerstwie Kultury i Sztuki u boku prof. Jana Zachwatowicza, pełniąc funkcję członka Państwowej Rady Ochrony Przyrody. Równocześnie prowadził wykłady zleczone na Politechnice Warszawskiej i SGGW.

W 1951 r. objął kierownictwo Katedry Urbanistyki w Krakowie. W 1954 r. mianowany został profesorem nadzwyczajnym i kierownikiem Katedry Planowania Przestrzennego Politechniki Krakowskiej. Po reorganizacji katedr w r. 1963 obejmuje kierownictwo nowopowstałej Katedry Planowania Krajobrazu i Terenów Zielonych Politechniki Krakowskiej. Praca na Politechnice Krakowskiej stała się zaczynem na gruncie polskim ujmowania ochrony zabytków jako ochrony środowiska i krajobrazu kulturowego, który podjęli uczniowie prof. Gerarda Ciołka, gdy odszedł w pełni sił twórczych.

Był autorem ponad 100 projektów rekonstrukcji ogrodów i parków zabytkowych. Pośród jego publikacji za najwybitniejsze uznawane jest dzieło *Ogrody polskie* (1954), ale opublikował też: *Zarys historii kompozycji ogrodowej w Polsce* (1955), *Zarys ochrony i kształtowania krajobrazu* (1964), *Materiały do słownika twórców ogrodów polskich* (współautor wraz z W. Plapisem, 1968), *Regionalizm w budownictwie wiejskim w Polsce* (1984).

W swym bogatym dorobku naukowym pozostawił archiwum wyjątkowej wielkości i wartości, które pod nazwą *Tek Ciołka* wykorzystywane jest stale przez środowisko konserwatorskie.

of the State Nature Preservation Council, and, in particular, establishing and heading the Chairs of Urban Planning, Spatial Planning, and of Landscape and Green Area Planning at the Cracow University of Technology. Prof. Ciołek's work at the Cracow University of Technology gave rise to an approach to the preservation of monuments as the preservation of the natural environment and cultural landscape. That approach was later continued by his students, when Prof. Ciołek passed away while still at the plenitude of his creative powers. In 1948 he was entrusted with the position of deputy professor and head of the Chair of Initial Planning, Faculty of Architecture, AGH University of Science and Technology. At the same time he was a lecturer at the Technical University of Warsaw and Warsaw Agricultural University.

In 1954, he became head of the Department of Urban Planning in Kraków. Since 1963, he headed the Chair of Landscape and Green Area Planning at the Cracow University of Technology.

*He was the author of more than 100 designs for the reconstruction of gardens and historical parks. He wrote an outstanding work, titled *Ogrody Polskie [Gardens of Poland]*, as well as the publications: *Zarys historii kompozycji ogrodowej w Polsce [Outlines of History of Polish Gardens Composition]*, *Materiały do słownika twórców ogrodów polskich [Contributions to the Vocabulary of Polish Garden Designers]*, *Zasady ochrony i kształtowania krajobrazu [Rules of Landscape Protection and Shaping]*, *Regionalizm w budownictwie wiejskim w Polsce [Regionalism in Rural Construction in Poland]*.*

His rich scholarly output includes archives of an exceptional size and value, which nowadays are called the "Ciołek's Files" and are constantly used by conservation experts.

Władysław Niemirski (1914–2001)

Już w czasie studiów interesowały Go zagadnienia z dziedziny urbanistyki i projektowania terenów zieleni, dlatego od 1937 roku rozpoczyna pracę zawodową w pracowni prof. F. Krzywda-Polkowskiego.

W 1948 roku rozpoczyna pracę w Zakładzie Architektury Krajobrazu na Wydziale Architektury Politechniki Warszawskiej. W tym czasie rozpoczyna pracę nad projektem, a następnie realizacją 640-hektarowego Śląskiego Parku Kultury i Wypoczynku w Chorzowie, gdzie w latach 1950–58 pełni funkcję generalnego projektanta.

Po utworzeniu w roku 1954 na Wydziale Ogrodniczym SGGW – Sekcji Kształtowania Terenów Zieleni, prowadzi wykłady i ćwiczenia z projektowania terenów zieleni oraz pełni obowiązki kierownika Katedry Projektowania Terenów Zieleni.

W pracy naukowo-dydaktycznej profesor W. Niemirski skupia swoją uwagę na opracowaniu programu nauczania dla przedmiotu projektowanie. Owoce tych dociekań była redakcja książki *Kształtowanie terenów zieleni*. Stała się ona na ów czas, podstawowym podręcznikiem w języku polskim dla studentów architektury krajobrazu.

Liczne prace projektowe W. Niemirskiego obejmowały m.in. zagospodarowanie parku Dolinka Szwajcarska w Warszawie, aranżację zieleni na placu Szembeka w Warszawie i w osiedlu mieszkaniowym Praga II w Warszawie. Kolejne to parki kultury w Lublinie i Pruszkowie oraz na Bielanych w Warszawie, park w Białymstoku, parki miejskie w Otwocku (współautorami byli S. Rutkowski oraz P. Wolski) i w Dolinie Trzech Stawów w Katowicach (jako kierownik zespołu). W dziedzinie rekreacyjnej za-

Already as a university student, he became interested in urban planning and green area designing. That is why in 1937 he started his professional work in the studio of Professor F. Krzywda-Polkowski.

In 1948, Władysław Niemirski began to work at the Department of Landscape Architecture, Faculty of Architecture, Technical University of Warsaw. It was at the same time, when he started working on a design and later on the implementation of a 640-hectare Silesian Culture and Leisure Park in Chorzów, acting as its general designer in 1950–1958.

After the establishing in 1954 of the Green Area Development Department at the Faculty of Gardening, Agricultural University of Warsaw, he delivered lectures and conducted seminars on green area designing, and was head of the Chair of Green Area Designing.

*In his research and teaching work, Prof. Niemirski focused on the preparation of a designing syllabus. Those efforts resulted in the publication of a book *Kształtowanie terenów zieleni [Green Areas Development]*. The book became, at those times, the basic handbook in Polish for landscape architecture students.*

Numerous design works by W. Niemirski included, among others, the development of the Dolina Szwajcarska Park in Warsaw, greenery layout in the Szembeka Square in Warsaw and in Praga II housing estate. His other works are culture parks in Lublin, Pruszków, and in Warsaw (Bielany), parks in Białystok, Otwock (jointly with S. Rutkowski and P. Wolski), and in Katowice (as the design team head). His leisure designs: summer camp centre at

projektował ośrodki: kolonijny w Helenowie k/Warszawy oraz wypoczynkowy w Pławniowicach (jako kierownik zespołu).

W dziedzinie zespołów tematycznych zaprojektował ogrody zoologiczne w Warszawie (współautorzy E. Jankowska, B. Kuszell, B. Dobrogowska) i Toruniu (współautorzy S. Rutkowski, P. Wolski), Centralny Ogród Botaniczny PAN w Warszawie (współautorzy E. Jankowska, B. Kuszell) oraz Cmentarz Obozu Straceń w Treblince (współautor A. Zielonko).

Projekty urbanistyczne zieleni przy współautorstwie S. Sobolewskiego dotyczyły miast Gołonóg i Grodziec, śródmieścia Katowic, a także Studium rozwoju terenów zieleni Bielska-Białej (jako kierownik zespołu).

Longin Majdecki (1925–1997)

Ukończył studia w zakresie: architektury krajobrazu, a także historii sztuki oraz podyplomowe Studium Planowania Przestrzennego.

Pracę w biurach projektowych łączył z działalnością dydaktyczną na wydziałach Architektury Politechniki Warszawskiej (1953–1987), Politechniki Gdańskiej (1962–1965), oraz w zakresie architektury krajobrazu na Wydziale Ogrodniczym SGGW (1961–1969; 1979–1997).

Był członkiem Stowarzyszenia Inżynierów i Techników Ogrodnictwa, Stowarzyszenia Architektów Polskich, Towarzystwa Urbanistów Polskich, Polskich, Stowarzyszenia Konserwatorów Zabytków oraz ICOMOS.

Należał do najwybitniejszych znawców problematyki historycznych założen ogrodowych, metod ich rekonstrukcji i konserwacji, a także problematyki z szeroko rozumianej ochrony krajobrazu kulturowego. Jego aktywna działalność na polu naukowym, projektowym, wdrożeniowym przyczyniła się do rozwoju tej dziedziny w Polsce.

Jego dorobek ocenia się na ponad 350 projektów, w tym ok. 250 zrealizowanych. Jest autorem wielu książek oraz licznych rozpraw i publikacji w czasopismach specjalistycznych polskich i zagranicznych. Najważniejsze książki to *Historia ogrodów* w trzech wydaniach z lat 1972, 1978 i 2007; *Sztuka japońskich ogrodów*, *Ochrona i konserwacja zabytkowych założen ogrodowych*.

Wybrane prace projektowe obejmują: Centralny Park Kultury na Powiślu w Warszawie – wersja II realizacyjna, Ogród Sejmowy (z W. Plapisem), rewaloryzację i rozbudowę Łazienek Królewskich, Park Kazimierzowski w Warszawie. Projekty rewaloryzacji dotyczyły parków Królikarnia, Arkadia, Belwederskiego, Podzamcze pod Starym i Nowym Miastem, Kaskada w Warszawie (z A. Majdecką-Strzeżek), kompleksu ujazdowskiego z Agriolą oraz Kanalem Królewskim i Ustroniem, ogrodu przy Zamku Królewskim (z J. Bogustawskim) – wszystkie w Warszawie.

Opracował projekty rewaloryzacji zabytkowych parków w Oborach, Opinogórze, Luszynie, Słubicach, Trembkach, Sterdyni, Świdnie, Sokołowie, Żeliszewie, Lubostroni, Osuchowie, Pułtusk, Rozalinie, Guzowie, Sannikach, Warce, a wraz z A. Majdecką-Strzeżek – w Ostromecku, Cieplicach Zdroju oraz Kikole; także projekty rewaloryzacji zespołu parkowego w Radziejowicach i parku pałacowego w Helenowie.

Osobną imponującą kategorię twórczości L. Majdeckiego stanowią zespoły nowoprojektowane: Park Dolina Służewska w Warszawie, ogród k/pałacu Towarzystwa „Polonia” przy Krakowskim Przedmieściu, zagospodarowanie terenu Lasu Bielańskiego i Lasku Lindego na Bielanych, zieleńce przy ul. Dzielnej

Helenków near Warsaw, holidays centre at Pławniowice (as the design team head).

Theme complex designs included the zoos in Warsaw (jointly with E. Jankowska, B. Kuszell, B. Dobrogowska) and in Toruń (with S. Rutkowski, P. Wolski), Central Botanical Garden in Warsaw (co-designers: E. Jankowska, B. Kuszell), and the Cemetery in the Nazi Extermination Camp at Treblinka (jointly with A. Zielonko).

His urban greenery planning designs concerned the towns of Gołonóg and Grodziec (jointly with S. Sobolewski), the downtown of Katowice, as well as the greenery development in the town of Bielsko Biała (as the design team head).

A graduate of landscape architecture, history of art, as well as spatial planning (post-graduate studies).

He combined his work in design offices with teaching activities at the Faculties of Architecture of Technical University of Warsaw (1953–1987), Technical University of Gdansk (1962–1965). He also taught landscape architecture at the Faculty of Gardening, Warsaw Agricultural University (1961–1969; 1979–1997).

He was a member of the Association of Gardening Engineers and Technicians, Polish Architects' Association, Polish Urban Planners' Society, Association of Monument Conservators, and ICOMOS.

He was one of the most eminent experts in historical garden complexes, methods of their reconstruction and maintenance, as well as problems of widely understood protection of cultural landscape. His active involvement in research, design and implementation works contributed to the development of that field in Poland.

His output is estimated at more than 350 designs, with ca. 250 of them that were implemented. Longin Majdecki was an author of many books, as well as studies and papers, published in Polish and international specialist journals. The most important books are Historia ogrodów [History of Gardens], three editions (1972, 1978, 2007), Sztuka japońskich ogrodów [The Art of Japanese Gardens], Ochrona i konserwacja zabytkowych założen ogrodowych [Preservation and Maintenance of Historical Gardens].

His selected design works include the following: Central Culture Park in Warsaw – 2nd version, implemented, the Parliament Garden (jointly with W. Plapis), restoration and extension of the Łazienki Królewskie Park in Warsaw, the Kazimierzowski Park in Warsaw. The restoration designs concerned a number of parks in Warsaw, to mention only a few of them: Królikarnia, Arkadia, Belwederski, Podzamcze, Kaskada (jointly with A. Majdecka-Strzeżek), Ujazdowski with Agriola, garden at the Royal Castle (jointly with J. Bogustawski).

He prepared designs for restoration of historical parks at Obory, Opinogóra, Luszyn, Słubice, Trembki, Sterdynia, Świdno, Sokołów, Żeliszew, Lubostroń, Osuchów, Pułtusk, Rozalin, Guzów, Sanniki, Warka, as well as Ostromecko, Cieplice Zdrój, Kikola – with A. Majdecka-Strzeżek; also designs for restoration of a palace complex at Radziejowice and palace park at Helenów.

A separate and impressive category in the works of L. Majdecki are newly-designed complexes and facilities in Warsaw: the Dolina Służewska park, garden near the “Polonia” Society palace, development of the Las Bielański and Lasek Lindego forest areas, greens in Dzielna and Nowoświętojska streets, areas in

i Nowoświętojskiej, zagospodarowanie pomników ks. Józefa Poniatowskiego oraz Pomnika Lotników – wszystkie obiekty w Warszawie.

W dziedzinie rekreacji zaprojektował park uzdrowiska Busko Zdrój, kompleksy Morysin-Siekierki oraz Dolina Radości w Gdańsku, zagospodarowanie turystyczne Kampinoskiego Parku Narodowego.

Projekty miejsc pochówku obejmują Komunalny Cmentarz Północny Wólka Węglowa w Warszawie, cmentarze komunalne w Chełmie, Skierniewicach, Tomaszowie Mazowieckim, Piaseczynie, projekt cmentarza wojennego w Palmirach.

the vicinity of Prince Poniatowski monument and the Pilots' Monument.

His leisure and recreation designs include spa park in Busko Zdrój, complexes of Morysin-Siekierki and Dolina Radości in Gdańsk, tourist development of the Kampinoski National Park.

And, finally, his designs concern the burial grounds: the Wólka Węglowa Municipal Cemetery, as well as municipal cemeteries in Chełm, Skierniewice, Tomaszów Mazowiecki, Piaseczno, and a military cemetery at Palmiry.

Janusz Bogdanowski (1929–2003)

Studia skończył w 1954 roku. Był uczniem i kontynuatorem działań wybitnych profesorów Tadeusza Tolwińskiego, Gerarda Ciolka i Zygmunta Nováka.

W latach 1954–65 pracował jako projektant w Miejskiej Pracowni Urbanistycznej oraz jako asystent, a potem adiunkt Politechniki Krakowskiej.

W latach 1992–94 był dyrektorem Instytutu Architektury Krajobrazu na Wydziale Architektury Politechniki Krakowskiej, a w latach 1995–97 – kierownikiem Katedry Teorii Architektury Krajobrazu i Kompozycji Ogrodowej.

Był twórcą kilkudziesięciu projektów z zakresu urbanistyki, architektury krajobrazu, konserwacji i rewitalizacji, w tym prac indywidualnych i zespołowych, m.in.: Plant Krakowskich, ogrodu przy Zamku Królewskim w Warszawie, ogrodu na Łobzowie w Krakowie, Jurajskich Parków Krajobrazowych, Żywieckich Parków Krajobrazowych, systemu zieleni miejskiej Krakowa w oparciu o dawny układ fortyfikacyjny, otoczenia stopnia wodnego pod Tyńcem i wielu innych.

W Jego dorobku naukowym znalazły się prace o tematyce urbanistycznej, konserwatorskiej, z dziedziny kształtowania krajobrazu i sztuki ogrodowej.

Był autorem szeregu opracowań metodycznych z zakresu ochrony i planowania krajobrazu, autorem metody JARK-WAK – jednostek i wnętrz architektoniczno-krajobrazowych. Pracował też nad systematyką architektury obronnej i ogrodowej.

Autor około 900 artykułów, około 20 książek, wśród których są takie jak: *Architektura krajobrazu. Wybrane problemy studialne, projektowe i konserwatorskie* (Kraków 1968), *Kompozycja i planowanie w architekturze krajobrazu* (Wrocław – Warszawa 1976) *Architektura obronna w krajobrazie Polski* (Warszawa – Kraków 1996), *Polskie ogrody ozdobne* (Warszawa 2000).

Członek wielu stowarzyszeń naukowych krajowych i zagranicznych oraz szeregu Komisji i Komitetów Naukowych – Przewodniczący Komisji Urbanistyki i Architektury Oddziału PAN w Krakowie, Redaktor Teki Komisji Urbanistyki i Architektury (35 lat), kierownik projektu MAB 13 w ramach Komitetu Człowiek i Środowisko przy Prezydium PAN, Przewodniczący Rady Ochrony Zabytków przy Ministrze Kultury i Dziedzictwa Narodowego, wiceprezes Polskiego Komitetu Naukowego Rady Krajowej ICOMOS.

Graduated in 1954. He was a disciple and a continuator of the activities of outstanding professors: Tadeusz Tolwiński, Gerard Ciolka, and Zygmunt Novák.

In 1954–65 he worked as a designer in Municipal Urban Planning Office, and as a junior and later a senior lecturer at the Cracow University of Technology.

In 1992–94 he was head of the Institute of Landscape Architecture at the Faculty of Architecture, Cracow University of Technology, and in 1995–97 head of the Chair of the Theory of Landscape Architecture and Garden Composition.

He created several dozen designs in the field of urban planning, landscape architecture, conservation, restoration, including individual and joint projects, among them the Planty green belt in Kraków, garden at the Royal Castle in Warsaw, the Jurassic Landscape Parks, the Żywieckie Landscape Parks, the system of urban greenery in Kraków on the basis of old fortifications layout, the precincts of the Vistula sluice near Tynec, as well as many others. His scholarly output comprises works from the fields of urban planning, conservation, landscaping and garden art.

He was the author of a number of methodological studies in landscape preservation and planning, the author of the JARK WAK method of architectural and landscape interior units. Prof. Bogdanowski also worked on the systematics of defence and garden architecture.

He wrote about 900 articles and about 20 books. The latter included such publications, as: Architektura krajobrazu. Wybrane problemy studialne, projektowe i konserwatorskie [Landscape Architecture. Selected Study, Design and Conservation Problems] (Kraków 1968), Kompozycja i planowanie w architekturze krajobrazu [Composition and Planning in Landscape Architecture] (Wrocław–Warszawa 1976), Architektura obronna w krajobrazie Polski [Defence Architecture in the Landscape of Poland (Warszawa–Kraków 1996), Polskie ogrody ozdobne [Polish Ornamental Gardens] (Warszawa 2000).

A member of many national and international scientific societies, as well as a number of scientific committees – Chief of the Committee for Urban Planning and Architecture of the Kraków Branch of the Polish Academy of Science, editor-in-chief (for 35 years) of 'Teki Komisji Urbanistyki i Architektury', leader of MAB 13 project within the framework of the Man and Environment Committee, President of the Monument Preservation Council attached to the Ministry of Culture and National Heritage, Deputy President of the ICOMOS Polish Scientific Committee.

* Wg mat. przekazanych przez: A. Majdecką-Strzeżek, A. Mitkowską, A. Niemirskiego, K. Pawłowską, E. Raszeję, A. Skrzyńską, M. Szumańskiego, K. Wielgusa, A. Zachariasz.

opr. red.: A. Böhm, W. Kosiński.